

18% sivej

Zachary Karabašiev

Román je medzinárodný bestseller,
v Bulharsku vyšiel v náklade 50 000 výtlačkov

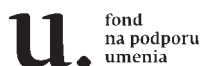
VYDAVATEĽSTVO
SPOLKU SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV

**18 %
sivej**

Copyright © by Zachary Karabašliev 2017
Translation © Katarína Sedláková 2017
Cover design © Ľubica Končeková 2017
Slovak edition © Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov,
spol. s r. o., Bratislava 2017
e-mail: vsss@stonline.sk
<http://www.vsss.sk>

Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu umenia

VYDAVATEĽSTVO
SPOLKU SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV,
spol. s r. o.

Z bulharského originálu Захари Карабашлиев: 18% СИВО,
Сиела софт енд паблшинг АД, София, 2008
preložila Katarína Sedláková
Zodpovedná redaktorka Silvia Semaková
Obálka a sadzba Ľubica Končeková
Tlač P + M, s. r. o., Turany
Prvé vydanie
Vytlačené na Slovensku

ISBN 978-80-8061-972-5

Zachary Karabašliev

**18 %
sivej**

... lebo nepravý čas a nehoda môže zastihnúť ich všetkých. Ved' človek aj tak nepozná svoj čas, ako ryby, ktoré sa chytia do zlej siete, ako vtáky chytené v osídla. Im sú podobní ľudskí synovia, polapení v zlý čas, ktorý ich zrazu postretnie.

Kazateľ, 9:12

Nie je tu deväť rán.

Žalúzie v spálni sú celkom spustené, ale deň si aj tak nachádza spôsob, ako sa dostať dnu s revom smetiarskeho auta. To znamená, že je streda, osem pätnásť. Existuje hlučnejší hluk od smetiarskeho auta o osem pätnásť?

Vstávam z postele, presúvam sa do obývačky a hodím sa na diván. Chladná koža čalúnenia nepomáha, aby som zadriemal, a smetiarske auto je stále bližšie. Vstávam, otáčam jednu zo žalúzií a jasný slnečný lúč mi opakuje tvár. Zbieram energiu a pohľadom sa pokúšam poškodiť zeleného, revúceho netvora. Namiesto toho sa mi podarí celkom sa zobudiť.

Pozerám sa na frézie vo váze na sklenenom stole. Mŕtve frézie v mútnej vode, čo po nej ostali.

Otváram kuchynskú zásuvku celkom vpravo a z kopy čokolád vyťahujem jednu tobleronku. Z podlahy zodvihnem zahodenú čiernu košeľu, zapínam žehličku, jednou rukou žehlím, druhou rukou lámem a jem trojuholníky, obliekam si košeľu, zaväzujem si kravatu, robím nesku, oblievam si ruku, kým hľadám kľúče, navliekam si sivé sako a buchnem dverami za sebou.

Vonku sa blyští ďalší slnečný deň v Južnej Kalifornii. Pretočím štartér toyoty. Odbočujem na Jefferson a schádzam na diaľnicu.

Päť prúdov automobilov v jednom smere, päť prúdov v protismere. Zápcha. Vrčia výfuky, trasú sa motory, nárazníky prebleskujú – ako pred zrážkou.

Myslím na ňu v práci. V duchu sa s ňou stále rozprávam – nedá sa to zastaviť len tým, že jeden z dvoch tu jednoducho nie je. Môžem to zastaviť?

Snažím sa.

Aha – odteraz už nebudem na ňu myslieť. Nebudem myslieť na ňu. Nebudem myslieť na ňu, nebudem na ňu myslieť, nebudem na ňu myslieť, nebudem.

Budem cvičiť jogu, otvorím si čakry, budem opakovať OM, kým si vyčistím mozog, budem jesť ryžu rukami, nechám si narásť bradu, postavím sa na hlavu...

OMmmm.

OMmmmrzelo ma myslieť na ňu.

OMmmmmmrzelo ma myslieť na ňu.

OMmmmmmmmmmrzelo ma myslieť na ňu.

Na rannom zasadnutí vedúci Scot oznamuje ďalšie štruktúrne problémy na oddelení, na stole sú otvorené škatule so šiškami, je tu pomarančový džús, parí sa z kávy... Klinický výskum... *Pretože klíma je tu taká silná?* ... vo svojom poslednom štádiu... *Ommmmm...* po tom, ako budú upresnené niektoré... *Pretože káva je slabá a kyslá?* ... nech každý venuje pozornosť protokolu... *Ommmm...* Formulár 1574... v liečebných zariadeniach... *Ommmm...* chcem, aby každý ešte raz prezrel dokumentáciu IRB predtým, ako skončí... *Čo tu robím?* ... pre prísne dodržiavanie procedúr liečebného personálu... *Čo sú to za ľudia?* Vedúci Scot všetkým rozdáva osobné plány na nasledujúce tri mesiace, v jeho očiach – táto živosť, živosť, energicky nám stíska ruky, ako to vedia robiť

len ľudia nízkeho vzrastu, moju podrží dlhšie. *Kde som?*

Potom sa každý vracia do svojho svetlosivého cubicle¹, a Scot urobí gesto, aby som ho nasledoval do tmavosivej kancelárie. Kancelársky minimalizmus – stôl, monitor, osobný malý kávovar a kontajner s kancelárskou vodou, nad ktorým je plagát s dlhou loďkou (kanoe? kajak?), ktorú uvádzajú do pohybu veslári. Pod obrázkom nápis Teamwork.

Scot niečo ustarostene hovorí. Pozerá sa na mňa *tým* pohľadom. Nepočujem, čo mi hovorí, len pokyvujem a chce sa mi vracať. *Ten* pohľad. Nepamätám sa, ako prešiel zvyšok dňa. Hrozne, predpokladám.

Pri návrate z práce, v špičke, na semafore na Eleventh Avenue a Broadway rieka automobilov sa zdržiava a zastavuje. Niekde vpredu policajti odkláňajú ich smer, vidím oranžové vesty, označenia Stop v ich rukách, gestá. Pozorujem biely trup nazznak prevráteného uprostred cesty kamióna. Je horúco. V poslednej chvíli sa pokúšam prejsť do iného pruhu a šikovne prejsť po Cedar Street, ale nedarí sa mi – pravý výjazd ma nepúšťa. Budem musieť stáť v zápche ako všetci ostatní. Pozerám sa naľavo: vyše päťdesiatročný muž, sivé vlasy, suché kalifornské opálenie a vrásky, vríta si v nose a pokúša sa sledovať hore na nebi jedno lietadlo s rozviatou červenou zástavou s nápisom. Ja sa pokúšam zistiť, čo je napísané na nebi za lietadlom a pristihujem sa, že aj ja si vrítam v nose. Pozerám na lietadlo na nebi, pozerám na muža vľavo. Ľavý lakeť na spustenom okne, pravý ukazovák v nose, vlasy sivé. Tak budem vyzeráť aj ja po dvadsiatich rokoch. Naľakal ma jemný zvuk klaksónu zozadu a nahnevane stlačím spojku, aby som preradil

---

¹ Osobný pracovný priestor v kancelárii s nízkymi priehradkami, dostatočne veľký pre kancelársky stôl, monitor, stoličku (z angl.). – Pozn. autora.

na jednotku. Pedál ostal visieť. Stláčam ho silnejšie, ťahám a tlačím rýchlostnú páku, ale nehýbe sa. Vidím, ako sa muž so sivými vlasmi a prstom v nose vzdáva. Ešte vždy svieti zelená, ale viem, že nebude stále. Zatlačím páku silnejšie (hop – žltá), za sebou počujem čoraz netrpezlivejšie klaksóny. Neznesiteľne horúci deň (je červená) a oveľa dlhší než ostatné (silno červená). Cítim, ako celý hnev pracujúcich od siedmej ráno, účtovníci, advokáti, mestskí poslanci, sekretárky, bankovní úradníci, hoteliéri, softvéroví špecialisti, čašníci, inžinieri, realitní makléri, celý pracujúci potenciál tejto ulice sa zameriava na moje malé auto. Keby mal kto koordinovať ich myšlienky, jedným spoločným pohľadom ma prehodia dolu k prístavu – k bezdomovcom a narkomanom.

Začínam hľadať výstražné svetlá, neviem, kde sa nachádzajú. Odzadu, vo svojich anonymných vlastných dopravných prostriedkoch čoraz silnejšie začínajú trúbiť, sviniari. V zrkadle vidím ich nevýrazné tváre, ale viem, že dolu stláčajú klaksóny. Potím sa. Nevidia, že mám problém, nechápu, že mi je zle. Inteleigentnejší z nich vyhodia ľavú smerovku a predbehnú môj stojaci automobil. Ostatní však nechcú prijať to, že ma postihlo nešťastie. Negativizmus ľudí ma vždy zasiahol na najslabšom mieste. To je pod mojimi pazuchami. Pri veľkom strese a počas horúceho leta, ako je toto, sa odtiaľ začína vylievať pot so zápachom smaženej cibule. Ak ma ešte chvíľu budú hnevať, vyjdem z auta, rozťahnem ruky ako socha nad Riom a zaženiem ich smradom. Moje rozpažené ruky a ich opustené automobily s otvorenými pískajúcimi dverami. Budú písať pi-pi-pi-piu ako kuriatka – piu-piu-piu-piu, ja budem kráčať ako víťaz a budem sa nahlas zlovestne smiať. Náhle nachádzam tlačidlo výstražných svetiel, z posledných síl ho stláčam, pridusený vlastným smradom. Vzduch vonku

je horúci a suchý. Robím ospravedlňujúce gestá smerom k tým za sebou. Košeľu mám premočenú od potu. Uvoľňujem si kravatu, usmievam sa napoly vinný. Pokrčím plecami (každému sa to môže stať), kým v mysli znásilním na smrť každého drahého človeka z týchto tučniakov, ktorí sa teraz vyhýbajú môjmu pohľadu, seriem na nich.

Z telefónnej búdky volám nejakej firme, aby prišla a odviezla moje pokazené auto.

Objavuje sa človek s vietnamskou fyziognómiou a opravárenským autom, čo odviezie toyotu do servisu na opravu. Chce 80 dolárov.

Pýtam sa ho, na aké meno napíšem šek. Krúti hlavou – nechce šek. A ja nechcem veľa roboty!

– Keš – chce, – keš.

– Keš, hovorím, – nemám keš, odkiaľ by som mal mať keš!? – Vypisujem šek na 80 dolárov a podávam mu ho.

– Nie, – krúti hlavou Vietnamec. – Keš, keš.

– Keš, keš – môžeš mi vylízať.

– A? – zamračí sa, nerozumel, čo som povedal.

A ja nerozumiem, prečo Stela nie je, ale... Vietnamec vidí, že inak sa nedá a rozhodne sa prijať šek, ale chce viac peňazí.

Vypisujem nový šek na 90 dolárov.

– Na aké meno to má byť?

– Chaya.

– Chaya?

– Nie.

– Chayar?

– Nie.

– Chayard?

– Chaya.

– Dobre, Chayard. – Pozrimeže, ako sa krstia Aziati s týmito vzácnymi menami? Nevidel som ani jedného,

ktorý by sa volal Bill alebo Bob. Dobre, Chayard. Píšem Chayard Strn a podávam mu šek.

– Nie! Nie! – piští. – Nie Chayard Strn! – Trhá šek. – Chaya!

– Chayard aký!? – rozčuľujem sa. Vytrhne mi šekovú knižku z ruky a sám píše svoje meno: Chay Ya.

– O-o-o! – Zabávam sa, potľapkávam ho po pleci. – Poznám veľa Vietnamcov, Chay. Dobrí ľudia.

Chay na mňa hľadí, nereaguje.

– Dobrí ľudia, – pokračujem – ... Vietnamci.

– Ja – z Laosu, – vraví Chay a otáča sa mi chrbtom. Viem, že v servise ma zoderú z kože. Nech.

Volám si taxík a vraciam sa domov. Ticho a príjemne. Polievam kvety v záhrade – nemôžu za to. Susedov kocúr sa objaví vo dverách – diskrétny a oranžový. Chce sa s niekým hrať. A aj ja sa chcem s niekým hrať, ale nemám s kým. Pýtam sa ho: Chýba ti Stela? Zamňauká, čo znamená, že mu chýba. Stela mu kupovala jedlo v konzerve. Tvrdila, že jeho obľúbená je oceánska biela ryba. Nachádzam konzervy pod umývadlom, jednu otvárať. Vynášam ju na dvor a kladiem pod stojan s jej posledným obrazom, prikrytým modro pofrkanou plachtou. Nejaký čas pozorujem, ako kocúr hltavo je. Daroval som jej ten stojan na Vianoce pred piatimi rokmi. Nadvihnem okraj plachty, pozerám na obraz. Nerozumiem jej. Jej jediný obraz v tomto dome (všetky ostatné sú v ateliéri alebo v sklade), a aj ten – nedokončený. Nemal by som ho vyhodiť?

Som hladný. Obraciam sa a nechtiac nohou zavadím o jednu fľašku s nezaschnutou farbou a trčiacimi štetcami. Tá sa prevráti a začne sa z nej vylievať farba v tvare odporného flaku. Nahnevaný ju odkopnem a ona sa rozletí na kúsky. Kopem aj do ostatných. Rozlietajú sa na kúsky.

V chladničke ostala len stará zelenina ešte odvtedy, ako odišla, a nové pivo, ktoré som si odložil potom, ako odišla. Od určitého času sa môj život delí na *pred* jej odchodom a *po* jej odchode. V druhej polovici je deväť dní samoty. Samota, ktorú najviac cítim v tom čase medzi dňom a nocou, keď ešte nie je večer, ale už nie je deň. Tam som najosamelejší. Svet oddychuje po práci, a ja sa idem zadusiť z jej neprítomnosti. Sám ako snežný muž – brodím sa svojimi myšlienkami, a niet prístrešia, a niet...

„Potrebuješ ostať sám. Aby si sa rozhodol, čo urobíš so svojím životom...” Mlčal som. Pozeral som CNN a mlčal. (Aké boli vtedy správy?) Čo som mal povedať?

V nádobe na chlieb nachádzam polovicu suchého krajca. Ovoniám ho – ešte nie je plesnivý. Vyberiem jednu konzervu, na ktorej je nakreslené pestré sombrero a napísané „El Cowboy“, vyklopím jej obsah do malej nádoby, kladiem ju na sporák. Z času na čas premiešam. Začína sa šíriť vôňa fazule s mexickým korením. Nemá rada fazuľu. Nemá rada ani mexické korenie. Idem vybrať niečo na počúvanie. Kým hľadám medzi platňami a diskami, počujem „pffffff“. Fazuľa kypí a vylieva sa po sporáku. Začínam to utierať hubou, kým to ešte nezaschlo. Odrazu sa vnútorná časť mojej ruky, tam, kde je koža najtenšia, prilepila o horúcu nádobu. Dokonca nekričím od bolesti – prečo mám kričať, že si kurvím ruku! Že si kurvím sprostú ruku! Že si kurvím ruku?

Odrazu myšlienka na porno nezní tak smiešne, ako pred týždňom a pol. Odmením sa po štipľavej fazuli relaxačnou onániou.

Prestieram obrus. Ukladám príbory a servítku. Vyberám fľašu so štipľavými paprikami „Peperoncino“ a určujem jej miesto na stole. Zapaľujem sviečku. Servírujem tanier doprostred stola, k nemu postavím dve pívá. Beriem diaľkový ovládač do ruky a púšťam zariadenie.

Áriu Salome z opery Herodias. Snažím sa tak, ako som sa nikdy nesnažil, kým tu bola. Mrvím suchý chlieb do taniera a sŕkam veľké, horúce kusy, omieľam ich v ústach, kým vychladnú. Fazuľa je dobrodružstvo a musí sa prehĺtať horúca a okorenená, inak nestojí za nič.

Prvý akt árie trvá päť minút a deväť sekúnd. Kým znie, zbadám dno taniera a so zatvorenými očami počúvam tri minúty. Telefón zvoní spolu s posledným akordom. Nedvíham ho. Ani raz som nezodvihol telefón, odkedy Stela nie je.

Nechajte odkaz!

„Zak, si tam?“ – počujem hlas jedného známeho, ktorý chce, aby sme sa zbližili, a od určitého času volá ráno, naobed a večer.

„Hľadám ťa ráno, naobed aj večer. Musíme sa porozprávať. Prosím ťa, ozvi sa. Čau.“

Na odkazovači bliká na červeno tridsaťtri nevybavených odkazov. Ani jeden nie je od nej.

Obzerám sa.

Všetko v tomto dome je na svojom mieste, pretože to ona tam nechala. Každý predmet tu má jej odtlačky. A ja sa pokúšam žiť s ilúziou, že nie je.

Porno ide pomaly. O chvíľu sa na obrazovke zaružovejú holé telá a nakoniec sa všetko končí v jednej servítke. Vyhadzujem ju do koša na odpad spolu s niekoľkými starými novinami, obálkami poukážok a reklamami. Pripravujem sa na spanie. Starostlivo si umývam zuby a tvár a všade zhasínam. Líham si na pravú stranu posteľe. Jej, ľavú, cítim ako ranu.

Dusím sa smútkom.

Dlho hľadím na tmavý strop, potom sa kotúlám tam, kde spala pred deviatimi nocami. Skrúcam sa do jedného takmer dvojmetrového embria a telom zatláčam svoje srdce. Je ako susedov kocúr – nerozumie slovám. Ešte nerozumie, že nie je. Srdce je zviera.

- pozri sa na mňa
- smädná som
- pozri sa do objektívu
- je mi chladno
- prosím ťa
- chcem kávu...
- končíme
- ... chcem sa už obliecť...
- posledný film a nechám ťa
- posledný?
- posledná

Odrazu mi v žalúdku niečo kope a zvíja sa do malej tvrdej lopty. Sadám si na posteli a hľadím na strieborné žilky v tme. Počúvam. Nieкто je v izbe? Zadržím dych a napínam sluch, aby som zachytil, či je nieкто v obývačke. Odprisahal by som, že tam nieкто je. Je tam nieкто. Počujem, že sa hýbu žalúzie na terase. Opatrne vstávam. Dočiahnem nočnú lampu, vyťahujem šnúru, navíjam ju a chytám kovový podstavec – bude sa hodiť. Vtedy si uvedomím, že som holý. Nemôžem vybehnúť zo spálne a začať naháňať zlodějov po dome ako v švédskom filme – hrozné. V súmraku som si všimol tri biele pásy na nohaviciach mojej teplákovej súpravy, vyzlečenej pri posteli. Opatrne sa navliekam do nich, pričom nepúšťam nočnú lampu, a približujem sa ku dverám. Prilepím ucho, naťahujem ho, aby som niečo počul.

Počujem tikanie hodín. Počujem šum chladničky. Počujem krv v svojej hlave. Počujem aj iný, sotva počuteľný zvuk. Zhlboka sa nadychujem, rýchlo otváram dvere a s krikom skočím do obývačky.

Nikto. Na terase však niečo zacvondží, mierim tam. Jeden medvedík čistotný sa v panike škriabe na parapetu, ale zadnú ľavú labu má zachytenú v konzerve od mačacej stravy. Púšťam svoju improvizovanú zbraň. Nahlas sa smejem.

Zachcelo sa ti mačacacej stravy, čo, tučniak! Skúsil by som posunúť jeho tučný zadok, aby som mu pomohol nadvihnúť sa, ale som si istý, že by som ho len viac vyplašil. Konzerva sa mu zošmykla z nohy, kotúľa sa pod stôl, a zviera prelieza parapetu. Zdrží sa chvíľu na nej, aby mi venoval posledný pohľad.

Hej, hovorím mu – podobáš sa na zbojníka s touto smiešnou červenou páskou na očiach. Zoro aj so Zorom – pripravíš ma o rozum, no choď už!

Sotva môžem hneď zaspáť po tomto dobrodružstve. Na chvíľu ostanem na terase. Smetiarske auto dolu hučí, palma na dvore sa ohýna. Začalo fúkať. Prišiel ten vietor, čo zlieza na jeseň zo studených hôr, prefukuje cez rozpálenú púšť a počas niekoľkých dní vysúša všetko, čo sa mu postaví do cesty, kým príde po vlny Tichého oceánu. Jeden z tých chorých, suchých vetrov s menom svätice².

Hodil som si bundu, vychádzam von a idem vľavo od semafora. Odbočím vpravo, neviem, kam idem, dokon-

² Vietor Santa Ana je suchý, charakteristický pre oblasť Južnej Kalifornie. Obyčajne fúka na jeseň alebo počas skorej zimy, keď medzi Sierra Nevada a Skalnatými horami sa formuje oblasť vysokého tlaku vzduchu. Vtedy sa studený a suchý púštny vzduch spúšťa juhozápadným smerom do tiesňav a prechádza ku kalifornskému pobrežiu. Tam sa zohreje následkom tlaku a trenia, naberaá rýchlosť a na svojej ceste rozsiera požiare. – Pozn. autora.

ca ma nezaujíma, kam prídem. Spamätám sa niekde pri diaľnici, v jednom z tých nových bytových komplexov s umelým jazerom a koketným vodopádom, s riečkou riadenou agregátom, nad ňou drevený mostík ozdobený pouličnými lampami Made in China. Kráčam po kriivolakej cestičke medzi domami, pokúšam sa nazrieť, kde môžem, do okien domov. Cez žalúzie niekde vidieť modrasté televízne preblikávanie, fotky v rámoch po stenách, plagáty hviezd v detských izbách, zatvorené piana, nezapálené svietniky, kalendár so starými fotografiami Manhattanu, reprodukcia Thomasa Kinkada...

Normálnosť noci ako táto ma uráža.

Uráža ma to, že skôr alebo neskôr všetci vypnú monitory, umyjú si zuby a zaspia, potom sa opäť rozvidní a príde deň, akoby sa nič nestalo. Uráža ma to, že zajtra je nebo nad štvrtou to isté, aké bolo, kým tu bola Stela.

Uráža ma to, že krátery na Mesiaci sú tie isté, slanosť oceánu – tá istá, oktánové čísla benzínu, obsah cukru v pepsikole – rovnaké. Niektoré veci sa jednoducho nemenia.

Uráža ma aj to, že ľudia ďalej pracujú v elektrocentrále alebo v plynárňach, že sú profesie ako šofér, kvetinár, účtovníčka, poštár alebo recepčná.

Urážajú ma slová ako umývadlo, dlaždica, zástera, kúpeľňa, oplátka, výkres... Uráža ma to, že niekto teraz píše knihu o tom všetkom.

Uráža ma to, že aj iných rovnako ako mňa urážalo to isté.

Stela...

Prvý raz som ju videl chvíľu predtým, ako som sa uvoľnil

z kasární. Pustili ma na dovolenku a motal som sa celý deň po meste s tým vyhladnutým vojenským pohľadom, ktorý núti dievčatá prejsť na druhú stranu cesty. Bol som aj ostrihaný po nejakom ďalšom zlyhaní. Bolo neskoré popoludnie, túlal som sa centrom hore-dolu, myslel som si, že si niečo zajem. Vošiel som do cukrárne a uvidel som ju. Jej ústa najprv? Nie – najprv oči, potom ústa. Potom prsia – jej oblé prsia, vyduli zásterku rovnosťaty. Potom kučeravé, svetlogaštanové vlasy, spúšťajúce sa k jamke na tvári. Pociť osudovosť. A prišiel strach, že ak sa rozhodnem pre čokoľvek v tejto chvíli, nepomôže to. Bola najkrajším dievčaťom v tomto meste – nemohla nebyť niečia. Vylúčenie, aby nejaký šťastlivec nepočítal minúty do konca jej pracovnej doby. Zázraky sa nekonajú – rozhodol som sa a vyšiel.

Vraciam sa domov, beriem kľúče jej športového auta, auta, ktoré som jej ja daroval na posledné narodeniny, zasvecujem v garáži. Odomykám a vchádzam. Predtým, ako pretočím štartér, zatváram oči a opriem si hlavu dozadu. Vnútro, ktoré nebolo otvárané, odkedy nie je, bolo zalepené jej vôňou. Nahlas ju vdychujem. Štartujem. Dvere garáže sa dvíhajú a s pískaním pneumatík v polnočnom tichu vychádzam von. Otváram všetky okná, aby som vyhnal jej prítomnosť. Z kaňonu vane chladný vzduch. Zastavujem na semafore pri výjazde k Interstate 5. Hodinu odtiaľto, na sever, je West Hollywood, Los Angeles. Mám tam za kým odísť. Ani nie hodinu cesty odtiaľto na juh je Mexiko. Nemám tam prečo chodiť. Musím sa rozhodnúť, kam pôjdem, a to skôr, než zasvieti zelená.

Svieti zelená, silno stlačím plynový pedál.

- stále ma budeš fotiť?
- stále
- a keď budem tučná?
- aj vtedy
- s obrovským zadkom?
- bude treba viac fotiť
- naozaj?
- naozaj
- len pokoj, nebudem taká tučná
- uvidíme
- nebudem tučná

Zázraky sa nestávajú, opakoval som si v duchu, kým som prechádzal cez cestu. Bolo to krásne modrooké dievča s veľkými prsami a múdрым výrazom, ktoré si nebude všímať ostrihaného vojaka na dovolenke. Nebol som s dievčaťom dva roky. Pred vojenčinou som bol veľmi zábavný a mal som veľa priateľov, ale nevedel som, ako sa mám správať k dievčatám a ani som sa to nenaučil. Stále som sa snažil povedať niečo zaujímavé a smiešne a zakaždým som sa vracal sám, kým tí nudnejší sa pod lipami bozkávali s dievčatami. Dlhو som bol beznádejným nemotorným drevom. Kráčal som po ulici dolu k pláži, fackoval som sa v myšlienkach, ale vedel som, celkom jasne som vedel, že niečo iné som videl a pocítil tentoraz. Samozrejme, že som bol nadržaný presne tak ako vždy, keď som svojou rozpálenou predstavou prehnał nejaké krásne dievča, ale tento-raz bolo aj niečo viac. Moja myseľ – akokoľvek hlúpo to znie,

ak ide o vojaka – myseľ bola tentoraz stoporená, intelekt bol vzrušený. Zastal som až v Morskej záhrade pri rade lavičiek, na ktorých posedávajú babky a dedkovia. Našiel som jednu voľnú, z ktorej bolo vidno more, horizont a nebo. Vľavo bol sever, vpravo – maják na myse Galata, predou mnou bola Centrálna pláž, a za mnou – láska môjho života.

Z hlboka som sa nadýchol, vstal som z lavičky a vykročil som späť k nej.

Auto zastavujem na parkovisku pred McDonaldom z americkej strany – nemám prečo šoférovať po Mexiku. Prekročím hranicu tretieho sveta pešo. V Tijuane sa taxikári rozprávajú pred svojimi autami, mrvia slnečnicové semenka, obzerajú si okoloidúcich, ako to robia všetci taxikári na svete.

– Ola, – pozdravím sa.

– Ola, – odpovedajú tí, ktorí sú viac vpredu. Nastupujem. Kam idem?

Bulvár revolúcie. Odchádzame. V aute znie mexický rap s akordeónovým sprievodom, pri stromčeku pri zrkadle sa hojdá kríž z umelej hmoty s pozláteným Kristom. Zastavíme pred koncom piesne. Platím. Vystupujem. Zhlboka sa nadychujem. Námestie revolúcie vo štvrtok v noci hučí z reproduktorov každého nočného klubu, vonia opekané mäso z pouličných grilov, hladno sa na mňa pozerajú oči každého predavača čohokoľvek, chce moje peniaze s každou prosiacou rukou. Všade sa niečo deje.

Na chodníku pri mne sa rodina mariachi chystá spievať a hrať na veľkých ledabolo naladených gitarách – nikto im nevenuje pozornosť.

Pod pouličnou lampou jeden pes zubami rozťahuje žuvačku z chodníka.

Zo strechy najbližšej diskotéky s nadpisom Spiderman visí na lane pavúčí človek a preletuje nad hlavami chodcov z jednej strany ulice na druhú. Na protiľahlom chodníku zvesil uši somár, pomaľovaný červeno-bielymi pásikmi, takže sa podobá zebre. Zebra je zapriahnutá do vozíka, vymaľovaná ako veľkonočné vajce. „\$ 5 – Foto. Viva Mexico.”

Ludia, ľudia, ľudia... preto som tu... ľudia, ľudia, ľudia, ľudia, ľudia, ľudia... Energia Tijuany pulzuje v každej tepne na juh od hranice, víri v každom mikróbe. Táto energia ma vyťahuje z prázdneho domu pri kaňone, od Ameriky odchádzajúcej zajtra do práce.

Vchádzam do prvého baru. Barman – vďaka Bohu – hovorí po anglicky. Pýtam sa ho, či sa dá urobiť martini?

Si, señor.

Máte olivy?

Si, señor.

Špinavé martini môžem dostať?

Si, señor.

Señor, tak potom jedno špinavé martini s troma olivami, okej?

Si, señor.

Po troch martini sa señor poobzerá. Keby to bol urobil predtým, ako si sadnem, určite mi napadne, aby som tu neostal. Čo je to za bar? Špina, tma, smrad. V jednom kúte je strčená skriňa s televíznym prijímačom vysielajúcim nemenný futbalový zápas. Niekoľko návštevníkov v kovbojských klobúkoch sleduje skriňu so zápasom a nadvihuje zelené fľašky s pivom. No vždy, keď sa začnú reklamy, čiapky sa obracajú a pozerajú na mňa. Platím a odchádzam.

Vonku ma Tijuana objíma so spotenou, otvorenou ná-

ručou. Hluční predavači ma ťahajú zľava aj sprava, len aby som vošiel do ich dusných obchodov.

Vliezam do ďalšieho baru. Tentoraz si pozorne obzerám klientelu. V kúte je skrytá skriňa s televíznym prijímačom, v ktorom vysielajú futbalový zápas. Chlapi majú kovbojské klobúky, pozerajú sa na obrazovku a pijú pivo. Prichádza čas reklamy a klobúky sa obracajú ku mne. Zostávam. Všetko sa zas opakuje. Pri východe sa mi schody zdajú smiešnejšie.

Vonku je zas búšiaca, horúca, mexická noc. Začínam potrebovať *panoča*³, aKÚTnE! *Panoča* chcem teraz!

Nejaký hrubý potetovaný krk ma ťahá hore po svietiacich schodoch. Verejný dom? Nie, nie – zavliekli ma na diskotéku. Hudba bubnuje latino-elektro. S každým impulzom svetlá menia svoje farby a dievčatá pod nimi. Dievčat je plno. Servírka má veľké prsia a opiera si ich o moju opitú hlavu.

Čo chcem piť?

Martini – kričím.

Priniesla margaritu.

Budem teda piť margaritu. Diskotéka je preplnená. Klientela – americkí vojaci, mexickí pasáci, odfarbené prostitútky, drogoví díleri a ďalší takí lúzri ako ja. Kým normálni ľudia na sever od hranice oddychujú na zajtrajší pracovný deň, Tijuana tu nespí. Asi o hodinu som pochopil, že ak som vôbec v niečom dnes v noci urobil chybu, nazýva sa to margarita. Krúti sa mi svet svetiel, tiel, zrkadiel, ciciek, potu, pohárov, stolov, stoličiek.

Na toaletách dedko s tenkými fúzikmi a motýlikom rozdáva servítky a čaká peniaze. Hľadám po vreckách, vyberám pokrčené doláre, vytriasam mu ich na tanierik, zatackám sa, podopieram sa, nachádzam umývad-

---

³ Surový cukor (špan.); vagína, prostitútka (v špan. hovorovo). – Pozn. autora.

lo, špliecham sa vodou. V oplŕutom zrkadle sa na mňa pozerá neznámy človek so sivou tvárou. Mračí sa. Aj ja sa mračím.

Nechala ho žena.

Vieš, keby som bol na jej mieste, hovorím, aj ja by som ťa nechal.

Vychádzam z toalety a servírka s veľkými prsami ma víta s ďalšou margaritou.

Ale ja som si neobjednal. Nie.

Si – pohnú sa cicky.

Si, ale nie si.

Si, si, si seňor! – trvajú na svojom cicky.

Nič som si neobjednal.

Cicky sa nahnevajú a vrátia sa naspäť. Pozrime sa – Cicky volajú ochranku!

Vyberám peniaze, dobehnem ju. Mexičania rozumejú po anglicky, keď im to vyhovuje. Platím a nestarám sa. Vypijem nechutnú margiratu na ex a strkám si pohár do vrecka na saku – ukradnem ho, pretože ma prinútili. Správajú sa ku mne ako k najobyčajnejšiemu *gringovi*. Možno som *boračo*⁴, ale nie som včerajší. Ani *gringo*⁵ nie som. Odrazu sa mi všetko zatočilo pred očami ešte divokejšie, ups, zomriem. Zatackám sa po schodoch dolu, zachytím sa o parapetu oboma rukami, zastavím sa pri potetovanom krku. Jáj, zomriem tu. Pokúšam sa objasť bodygarda a šušlem *panoča*. Potrebujem si dať jednu *panoču*, predtým, ako zomriem. *Panoču* chcem.

Krk sa smeje – *panoča, si, si*. Robí to gesto, ktoré robíme všetci idioti. Fiki, fiki, hej, seňor?

Hej, fiki, fiki.

Fiki, fiki?

Podme, hľadáj *panoča* skôr, ako zomriem.

---

⁴ Opilec (špan.). – Pozn. autora.

⁵ Beloch, ten, kto nie je Mexičan. – Pozn. prekl.

Ukáže na niekoho na protiľahlej strane ulice. Nepodarilo sa mi dobre zaostriť. Vydám sa tým smerom, chodník však, bez akejkolvek výzvy, končí, skočím na ulicu, zatackám sa, sotva udržím rovnováhu. Odniekiaľ vyskočil hrbatý človečik s obrovským bielym klobúkom a odtiahol ma nabok.

Somárska šou, somárska šou, somárska šou, somárska šou...

Nerozumiem, čo sa deje. Vľavo námorník opiera kurvu a šmátra jej vo výstrihu, ona sa ponad jeho plece na mňa usmieva.

Sprava, podpretý o ošúchanú stenu, človek bez nohy ňaťahuje plastovú fľašu – chce *dola*.

Päťročné strapaté dievčatko oblizuje dlhý sopeľ spod nosa, ňaťahuje plastovú fľašu – chce *dola*.

Indiánka s dieťaťom na ovisnutých prsiach ňaťahuje plastovú fľašu – chce *dola*.

Jednooká starena podáva plastovú fľašu – *dola*. *Dola – dola – dola – dola – každý chce dola*.

Náhle nám niečo s krikom nízko preletí nad hlavou a mne sa v poslednej chvíli podarí kľaknúť, aby som sa vyhol zrážke s pavúčím človekom.

Somárska šou, somárska šou, somárska šou, somárska šou – hrbáčik s bielym klobúkom hýbe zadkom – *faki, faki*.

Nerozumiem.

Somárske faki seňorita.

Aha – divadlo so somárom a nahou ženou sa odrazu zdá vhodné. Idem za ním.

Somárska šou, somárska šou, somárska šou...

Prechádzame Revolúciou a schádzame po schodoch na bočnú pasáž. Trpaslík v bielom klobúku sa zastaví pred ošúchanými dverami so špinavou holou žiarovkou a stlačí zvonec. Dvere sa otvárajú, objaví sa v nich vyholená hlava. Hrbáčik natiahne ruku – *dola*. Dávam mu *dolár* a hore po schodoch sa mu klobúk zmenšuje. Platím

aj vyholenej hlave za vchod a schádzam po niekoľkých schodoch dolu.

Zafajčený bar s višňovými boxmi, hnedé obloženie a červenou olejovou farbou natreté stĺpy s omotanými okolo nich vianočnými svetielkami. Na jednej strane je skrytá malá scéna, pred ktorou je niekoľko okrúhlych stolíkov, založených pokrčenými pivovými plechovicami, popolníky s ohorkami, okolo nich sa zabávajú námornícke uniformy, kožené saká a havajské košele. Po stenách visia vyblednuté plagáty s mexickým pivom Corona, Dos Equis, Tecate. Prichádzam presne vtedy, keď stíchne hudba, a postavím sa k baru celkom odzadu, za niekoľko radov mužských chrbtov. Nadvihnem sa na špičky. Pohľady sú namierené k červeným plyšovým závesom, ktoré sa otvárajú, dvaja ľudia vyťahujú sivého somára a skrývajú sa späť.

Obdivné ohlasy. K barmanovi sa naťahujú ruky s dolármi, rozdáva pívá.

Závesy sa opäť otvárajú a vychádza nahá hnedá žena stredných rokov s krátkymi nohami, ovisnutými prsami a spusteným bruchom. Predstavujem si ju so štipcami v ústach vešajúcu bielizeň. Nohy má obuté v bielych lakovaných sandáloch s opätkom, hore sú sandále nazberané do čierneho našuchoreného chumáča. Vlasý má nafarbené, mejkap – zlý, obočie najprv vytrhané, potom dokreslené. Zo sály sem-tam počuť nesúhlasné výkriky.

Nevďačníci – čo chcete za päť dolárov!? Shakiru?!

Po krátkych prestávkach Mexičanka začína zaliezať pod zviera. To sa šklbe. Chytí jeho orgán a energicky ho začína masturbovať. Somár trasie hlavou, ukazuje hrubé zuby. Žena pokračuje vo svojich pohyboch a somár určitý čas nereaguje. Žena stále rýchlejšie pohybuje rukou.

Somár odrazu odfrkne a otočí krk, aby ju uhryzol, ale

sotva dočiahne trochu jej vlasov. Žena sa nadávajúc prešmykne a nahnevane kričí na niekoho za závesom. Dvaja Mexičania vyskočia, jeden zvieraťu zachytí rukou papuľu, a druhý ho udrie do zubov.

O-o-o-o!!! – bolestivo zareaguje dav.

Zviera odfrkne a odskočí dozadu, ale odniekiaľ vychádzajú ešte dvaja fúzatí Mexičania v uniformách *mariachi*⁶, spoločne ho zvalia na chrbát. Jeden si prehodil gitaru na chrbát, hlavu zvieraťa si zakliesnil medzi svoje krivé nohavice a silno ho chytil pod predné kopytá obrátené k stropu. Jeho kolega, s prehodeným akordeónom dozadu, ho chytil za zadné nohy.

Účinkujúca teraz už s oboma rukami prebúdza somársku energiu.

Publikum, ešte pred chvíľou znepokojené, že prišlo o svoje peniaze (ako sa to obyčajne v Tijuane stáva), teraz vydáva pochvalné výkriky.

Somár odpovedá impozantnými rozmermi. Nieкто zatlieska.

Opitá turistka sa odrazu hystericky zasmieje. Vo chvíli, keď žena na scéne saje somárovu hadicu, obraciam sa chrbtom k divadlu, poposúvam ľudí za sebou a zbehnem dole schodmi vyvrátiť margaritu a všetko, čo sa dá. Z posledných síl sa dostanem von, zatackám sa, točí sa mi svet, chcem si ľahnúť. Za rohom s malou križovatkou odbočím a opieram sa o stenu. Ťažko dýcham, pokúšam sa dostať otravu zo svojho žalúdka.

A vtedy som ich zbadal. Zamierim ku nim opierajúc sa o stenu.

Telo leží na chodníku, dvaja ho bez slova a bez vášne kopú. Strasiem sa. Na chvíľu sa zastavím. Ako vo sne počujem len suché zvuky kopancov. Vidím, ako sa hlava padnutého otriasa od úderov.

---

⁶ Oblečenie hudobníkov v Mexiku. – Pozn. prekl.

Hej – kričím. Neznášam násilie. A toto sa dokonca ani na násilie nepodobá – nikto nekričí, nikto sa nehnevá. Dvaja ľudia kopú tretieho, bez žiadnych vložených emócií – akoby si obúchavali blato z topánok. Približujem sa, ešte stále sa opieram o stenu.

Jeden sa obráti a nehybne sa na mňa pozerá. Druhý neprerušuje svoju prácu. Obaja sú mohutnejší ako mňa, v čiernych krátkych bundách a s čiernymi krátkymi vlasmi. Po určitom čase aj prvý prestane. Počká, kým sa priblížim. Telo na chodníku sa, chvalabohu, pohne.

Usmejem sa, zodvihnem ruku na pozdrav.

„Ola, amigos“ je posledné, čo sa mi podarí povedať.

Úder do čela, skôr ako by som si stihol všimnúť, odkiaľ prišiel. Chodník privítal moju tvár bez toho, aby ustúpil. Kopanec do rebier ma zodvihol zo zeme. Podarilo sa mi skoro sa vystrieť a dostať ešte jeden rovno do hlavy. Zbadám schody, vedúce nadol, parapetu. Odtrhnem ju, zletím dolu, dopadnem, púšťam sa, kotúlťam sa, pokračujem... Sú niekoľko metrov za mnou. Preletím schody. Opäť sa pokúšam chytiť sa parapety, nemôžem sa udržať. Váľam sa a kotúlťam. Kotúlťam sa, kotúlťam sa dlho. Zastavujem sa, pretože mi hlava narazila do cínových dvier. Ich siluety buchocú po schodoch. Vidím ich topánky prebleskovať, letiac ku mne. Niekoľkokrát ma kopnú. Ťahajú ma za bundu. Jeden zapáli zapalovač a obzerá si ma. Vedú ma hore. Pokúšam sa niečo povedať, ale silný hák ma zlomí vo dvoje. Vlečú ma hore schodmi. Som na chodníku, pri nohách sa mi objavila topánka, pred chvíľou tu ležalo telo, teraz niet nikoho... Prichádzame k prívěsu so zaparkovanými autami, štrk pod topánkami škripe, ostnatý drôt, močovožltá lampapa. Zatlacia ma k vanu s kalifornskou značkou. Jeden otvára dvere a to začne *piu-piu-piu-piu*. Druhý sa pokúsi vopchať ma dnu. Ale, nie – vonku ma môžu biť koľ-

ko chcu, ale do cudzieho vanu nevleziem! Rozťahujem ruky, aby ma nemohli strčiť dnu ako dobytok. Jednému sa však podarí kopnúť ma do brucha.

Pohár od margarity, skrytý vo vrecku mojej bundy, sa rozbije. Chytím sa na mieste úderu a stojím zlomený vo dvoje. Dve ruky ma stiahnu za vlasy a držia mi takto zaklonenú hlavu. Teraz očakávam ešte jeden kopanec do brucha. Dobre namierený, silný kopanec, ktorý mi vyrazí dych, aby som zmäkol ako taška s fazuľou. Sťahujem, ako sa dá, svaly na bruchu. Kopanec mešká. Sekundy sa nekonečne naťahujú. Horšie ako kopanec je samotné čakanie. Nech sa deje, čo sa má – zbieram sily a jedným zúfalým pokusom rezko vytrhnem hlavu zo zovretia a rozbitý pohár vtlačím do tváre toho, ktorý ma drží.

Zreve.

Druhý bol zatiaľ zamestnaný hľadaním konca hrubej lepiacej pásky, ktorou by ma zviazal.

Trafím mu hrdlo, niečo tmavé vystrekne aspoň meter a pol do vzduchu ako gejzír. Obraciam sa zase k prvému, ktorý naďalej kričí, s úžasom si obzerá ruky, čierne od krvi.

Bijem ho päťou po hlave – rozbolelo ma zápästie.

Niekde blízko preblikne okno.

Otvorené dvere vanu vypiskujú. Skáčem do neho, zabuchnem za sebou dvere, kľúče sú na palubovke. Štartujem, stláčam plynový pedál, koľko sa dá. V spätnom zrkadle vidím jedného z mojich útočníkov kotúľať sa v prachu a silueta druhého sa skláňa nad ním.

Po chvíli odbočujem do úzkej a neosvetlenej uličky. Rozbrešú sa psy.

Uvedomujem si, že nemám zasvietené svetlá a spomaľujem, kým hľadám, kde ich zapnem.

O niekoľko minút neskôr a po piatich-šiestich zákrutách som na Bulvári ústavy. Idem po ňom, kým prídem

k semaforu, odbočujem vpravo, prichádzam k Revolúcii. Pri dobrom osvetlení bulváru, ešte stále plného ľudí, opriem sa dozadu a zhlboka sa nadýchnem.

Začínam si v hlave uvedomovať nedávne obrazy. Do čoho som sa to namočil!? Ani som si neuvedomil, ako som sa dostal k hranici naspäť do Štátov. Zaradím sa do radu automobilov. O tomto žiadnom čase predomnou sú asi desiati, ale kontrola ide pomaly. Vyzliekam si bundu, dám si dole tričko, ktoré je celé od krvi, čistím si tvár ako sa dá, a natlačím ho pod sedadlo. Zas si obliekam bundu, zapínam si zips až dohora, upravím si vlasy. Sotva držím hlavu rovno, opitý som, chce sa mi spať a vracáť zároveň. Prevesím sa cez volant.

Vraciam sa do cukrárne. Srdce mi ide puknúť! Ale čo vie srdce!? Postavím sa do radu pred jej pult a čakám. Chvíľu predtým, ako som prišiel na rad, sa otočím a vyjdem von. Prečo to prekliate srdce chce vybuchnúť? Prečo ma znemožňuje? Pozbieram odvalu, vchádzam zas, niekoľko ľudí je predomnou. Začínam robiť dychové cvičenia. Musím sa správať normálne, dočerta. Zbytočné. Keby som vedel, že o pár rokov neskôr budem taký istý, dokonca keď len myslím na ňu!

Čo si želáte? Jej hlas. Jej ústa. A vtedy sa na mňa pozrela. Modrá jej očí nie je na svojom mieste, ale žiari a rozlieva sa ako na obrázku s akvarelni.

A – zázrak – špecifikoval som niekoľko slov. Prvý raz sa rozprávam s dievčaťom, bez toho, aby som si dal záležať a vymyslel najoriginálnejšiu vetu. Neodpovedala nič. V jej pohľade však nepozorujem to podráždenie a znudenie, ktoré stretávam u väčšiny dievčat, s ktorými sa pokúšam viesť rozhovor.